

Jordán, František

[Tobolka, Zdeněk Václav, (ed.); Žáček, Václav, (ed.). Slovanický sjezd v Praze roku 1848: sbírka dokumentů]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. C, Řada historická.
1959, vol. 8, iss. C6, pp. 118-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/102760>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Slovanský sjezd v Praze roku 1848. Sběrka dokumentů. Nakl. ČSAV, Praha 1958, str. 614 a XVI stran obrazových příloh.

Slovanský sjezd v Praze roku 1848 byl významnou událostí v revolučním roce 1848 i v dějinách slovanských národů. Pod vlivem bouřlivých událostí roku 1848 v Rakousku, Evropě a Uhrách sešli se na něm po prvé v dějinách slovanských národů zástupci slovanských národů v Rakousku, aby zaujali veřejné stanovisko k situaci v Rakousku, k revolučnímu vývoji v Evropě, zejména však v maďarské revoluci v Uhrách a národnímu hnutí v Německu a aby se dohodli na společném politickém postupu.

Třebaže jednání Slovanského sjezdu bylo předčasně skončeno výbuchem červnového povstání v Praze, měl Slovanský sjezd velký ohlas u současníků a přitahoval na sebe pozornost historiků různých národností. Jejich hodnocení Slovanského sjezdu se až dosud silně rozcházel. Kromě rozdílného subjektivního přístupu jednotlivých historiků k tomuto složitému problému přispívalo k různému hodnocení Slovanského sjezdu i to, že prameny k jednání Slovanského sjezdu byly dosud uveřejněny jen z části a porůznu v Československu, Polsku, Jugoslávii aj.

Z těchto všech důvodů je třeba uvítat s povděkem rozhodnutí Slovanského ústavu ČSAV v Praze vydat sborník dokumentů věnovaný Slovanskému sjezdu v Praze, který vyšel pod názvem „Slovanský sjezd v Praze roku 1848. Sběrka dokumentů.“ K vydání jej připravil nad jiné povolaný autor dr. Václav Záček s použitím materiálu sebraného společně s dr. Zdeňkem Tobolkou.

Sborník je rozdělen thematicky a chronologicky na 13 thematických okruhů, z nichž některé jsou členěny ještě na menší oddělení. V těchto okruzích a odděleních jsou uveřejněny dokumenty týkající se vzniku myšlenky svolat Slovanský sjezd, organizačních příprav sjezdového výboru, stanoviska Poláků, východních a jižních Slovanů ke svolání sjezdu, ohlasu svolání Slovanského sjezdu v neslovanském světě, ustavení, zahájení a jednání sjezdu ve světle sjezdových protokolů a korespondence účastníků a konečně i materiály, pojednávající o výsledcích Slovanského sjezdu, poměru jeho k červnovému povstání v Praze, jeho předčasném ukončení, perzekuci jeho účastníků a hodnocení sjezdu v kruzích příznivých Slovanskému sjezdu, neutrálních i nepřátelských.

Jak naznačuje sám obsah sbírky materiálů o Slovanském sjezdu v Praze roku 1848, jde o první ucelenou sbírku dokumentů o Slovanském sjezdu. Sběrka má charakter výběrový. Nečiní si nárok na úplnost. Obsahuje však základní prameny a hlavní materiály, které průkazně osvětlují jeho svolání, ohlas, pozadí i průběh jednání až do jeho rozpuštění a vyšetřování účastníků. Byly do ní pojaty nejen materiály již dříve porůznu vydané, ale též materiály nové, dosud nepublikované ze soudobého tisku, korespondence, vzpomínek současníků i úředních archivů. Vedle téměř úplné edice protokolů všech tří sjezdových sekcí, obsáhlého výboru písemností sjezdové kanceláře a nejdůležitějších hlasů slovanského a evropského veřejného mínění je hlavním přínosem edice vydání polských rukopisných památek, z nichž některé jsou podle slov vydavatele toho času neznámé.

Po stránce vydavatelské je sbírka materiálů o Slovanském sjezdu uspořádána velmi pečlivě a kriticky. Je uvedena instruktivním úvodem dr. Václava Čejchana o pozadí, jednání i významu Slovanského sjezdu a pojednáním o pramenech z pera autora edice dr. Václava Závky. Jednotlivé oddíly jsou opatřeny stručnými úvody a dokumenty potřebnými vysvětlivkami, odkazy na publikaci, původ a uložení pramene. Za dokumenty je připojen seznam všech členů a účastníků sjezdu, který zhotovil dr. Václav Záček a bibliografie pramenů a literatury o Slovanském sjezdu, kterou sestavil dr. Václav Čejchan. Práci nechybí ani podrobný osobní a věcný rejstřík. Velmi záslužné jsou i připojené obrazové přílohy s podobiznami některých účastníků sjezdu a faksimiliemi důležitějších dokumentů.

I když edice pramenů o Slovanském sjezdu v Praze roku 1848 není ještě úplná, zejména proto, že některé prameny polské a jihoslovanské provenience nebylo možno opatřit, je velmi záslužným dílem. Bude jistě podnětem k vydání ještě chybějících materiálů a východiskem pro další studium Slovanského sjezdu a slovanské spolupráce v minulosti. Po stránce vydavatelské je krásným příkladem, že i novodobé materiály je možno vydávat kriticky pro potřebu vědeckých pracovníků a zároveň přístupně pro širší veřejnost.

František Jordán

V. Král: **Otázky hospodářského a sociálního vývoje v českých zemích 1938—1945.**

I—II. Nakladatelství ČSAV, Praha 1957 a 1958. Stran 269 a 474.

Práce vědeckého pracovníka Historického ústavu ČSAV v Praze Václava Krále „Otázky hospodářského a sociálního vývoje v českých zemích 1938—1945“ si klade za úkol pojednat o hlavních otázkách hospodářského a sociálního vývoje v českých zemích v době rozbití Československé republiky a nacistické okupace. Podle autorových slov má mít tři části. První dva